

บทที่ 8

แบบทดสอบบุคลิกภาพ

โครงร่างเนื้อหา

1. ความหมายของบุคลิกภาพ
2. แบบทดสอบบุคลิกภาพแบบรายงานตนเอง
3. การทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้ Projective Technique

สาระสำคัญ

บุคลิกภาพคือกระบวนการสร้างหรือรวบรวมคุณลักษณะทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของบุคคล ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ความโน้มเอียง นิสัย อากัปกริยาของแต่ละบุคคล ลักษณะของบุคลิกภาพจึงแสดงออกทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์เชาวน์ปัญญา ความสามารถ ค่านิยม ความสนใจ เจตคติ แรงจูงใจ และแนวโน้มของความคิดปฏิกิริยาทางจิต ได้มีผู้สร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพไว้มากมาย เช่นแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบรายงานตนเอง และแบบทดสอบบุคลิกภาพ โดยใช้ Projective Technique

วัตถุประสงค์

1. บอกความหมายของบุคลิกภาพได้
2. บอกชื่อและลักษณะของแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบรายงานตนเองได้
3. บอกชื่อและลักษณะของแบบทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้ Projective Technique

ได้

แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Test)

บุคลิกภาพคือกระบวนการสร้างหรือการรวบรวมคุณลักษณะทั้งด้านร่างกายและจิตใจของบุคคล ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดความโน้มเอียง นิสัย อากัปกริยาของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะ บุคลิกภาพจะเป็นเครื่องกำหนดปฏิกริยาของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อสิ่งของ บุคคล และวัฒนธรรมของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ ลักษณะของบุคลิกภาพ จึงแสดงออกทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ เซาว์บัญญัติ ความสามารถอื่นๆ ค่านิยม ความสนใจ เจตคติ แรงจูงใจ และแนวโน้มของความคิดปกติทางจิต ได้มีนักจิตวิทยาสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพไว้มากมาย แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพจึงเป็นเครื่องมือสำหรับวัดลักษณะทางอารมณ์ แรงจูงใจ มนุษยสัมพันธ์ เจตคติ และความสนใจ ในบทนี้จะได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นการสำรวจบุคลิกภาพที่ผู้ตอบจะต้องสำรวจด้วยตนเอง และการสำรวจบุคลิกภาพโดยใช้โปรเจกทีฟเทคนิค (Projective Technique) ส่วนวิธีการวัดความสนใจและเจตคติจะได้พูดถึงในบทต่อไป

แบบทดสอบบุคลิกภาพแบบรายงานตนเอง (Self-Report Inventory)

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพชนิดอินเวนทอรีนี้ เป็นเครื่องมือวัดบุคลิกภาพที่ให้ผู้ตอบพิจารณาตนเอง อันประกอบด้วยชุดของคำถาม หรือประโยคบอกเล่า ซึ่งผู้ถูกวัดจะต้องพิจารณาเป็นรายข้อว่าตัวเองมีพฤติกรรมอย่างนั้นหรือไม่ ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างแบบวัดบุคลิกภาพที่มีชื่อเสียง

1. Woodworth Personal Data Sheet

เป็นแบบทดสอบที่เริ่มนำมาใช้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 เพื่อใช้ในการคัดเลือกทหารอเมริกันไปทำสงคราม เพราะบางคนกลัวสนามรบทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต Woodworth จึงได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพนี้ขึ้น ลักษณะการสร้างแบบทดสอบ ยึดหลักความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ข้อคำถามในแบบทดสอบได้จากการรวบรวมลักษณะเกี่ยวกับอาการของโรคจิตจากการรวบรวมลักษณะเกี่ยวกับอาการของโรคจิตจากคนไข้และจิตแพทย์ โดยถามเกี่ยวกับลักษณะที่ผิดปกติจากคนทั่วไป เช่น กลัวมาก ย้ำคิดย้ำทำ ผันร่ายนอนไม่หลับ อ่อนเพลีย ความรู้สึกที่ไม่เป็นจริง ความผิดปกติทางร่างกายต่างๆ เช่น กระตุก เป็นต้น

2. Mooney Problem Check List

แบบทดสอบนี้เกิดหลังของ Woodworth แต่ใช้วิธีการสร้างแบบยึดความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เช่นเดียวกัน ข้อคำถามในแบบทดสอบได้จากการแยกแยะปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มหรือจากการศึกษารายบุคคล จากการสัมภาษณ์ในระหว่างการให้คำปรึกษา จากประวัติส่วนตัวของนักเรียน 4,000 คน เนื้อหาของคำถามเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ สังคม ศาสนา ศิลธรรม การเงิน การทำงาน กีฬา ความสัมพันธ์ในสังคม ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ การปรับตัวในโรงเรียน บ้านและครอบครัว การประกอบอาชีพในอนาคต ฯลฯ แบบทดสอบนี้ใช้ได้กับนักเรียนระดับมัธยม นักศึกษา และผู้ใหญ่ ลักษณะของคำถามในแบบทดสอบ เป็นข้อความสั้นๆ ดังนี้

- ปวดศีรษะบ่อยๆ
- ป่วยอยู่เสมอๆ
- ในบ้านมีคนมากเกินไป
- ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในสังคมมากนัก
- มีคนมานัดไปเที่ยวบ่อยมาก

ฯลฯ

3. Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI)

MMPI เป็นแบบวัดบุคลิกภาพที่มีชื่อเสียงมาก สร้างโดย Hathaway และ McKinley เป็นแบบทดสอบที่วัดแยกคนปกติออกจากคนผิดปกติ คำถามประกอบด้วยข้อความ 550 ข้อ ที่ผู้รับการทดสอบจะต้องตอบว่า "จริง" หรือ "ไม่จริง" หรือ "ตัดสินใจไม่ได้" เนื้อหาจะครอบคลุมด้านต่างๆ เช่น สุขภาพ อาการไซโคโซมาติก ความผิดปกติทางประสาท ความไม่ปกติทางการเคลื่อนไหว เจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศ ศาสนา อาชีพ การเมืองและสังคม คำถามเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ครอบครัว และการแต่งงาน การแสดงออกของพฤติกรรมโรคประสาทและโรคจิตต่างๆ เช่น การหลงผิด ย้ำคิดย้ำทำ ประสาทหลอน อาการกลัวต่างๆ

ในการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบ MMPI ได้ใช้หลักในการสร้างโดยการคัดเลือกข้อคำถามต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ที่ประจักษ์ หมายถึง การพัฒนาของการให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ที่ประจักษ์ ซึ่งรวมถึงการเลือกข้อความ การให้น้ำหนักของคะแนนแต่ละข้อ โดยที่วิธีการของการใช้วิธีนี้คือ ลักษณะพฤติกรรมใดที่เกิดขึ้นในกลุ่มปกติบ่อยครั้ง ไม่สามารถจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความผิดปกติได้ ใช้วิธีเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มมาคัดเลือกข้อคำถาม

โดยคัดเลือกข้อที่คนเป็นโรคจิตตอบมากกว่าของคนปกติมาเป็นข้อคำถาม เรียกว่าการสร้าง
โดยยึดเกณฑ์เชิงประจักษ์ (Empirical Criterion Keying)

การทดสอบวัดบุคลิกภาพโดยใช้ MMPI มีการให้คะแนนแบบมาตราเชิงคลินิก
(Clinical Scale) 10 ประเภท คือ

1. HS : Hypochondriasis สนใจสุขภาพตนเอง รู้สึกเหนื่อยอ่อนอยู่ตลอดเวลา
2. D : Depression มีสภาวะซึมเศร้า
3. Hy : Hysteria มีความผิดปกติทางร่างกาย ไม่สามารถหาสาเหตุของการเกิดได้
4. Pd : Psychopathic deviate มีพฤติกรรมขัดแย้งสังคม
5. MF : Masculinity - femininity มีลักษณะความเป็นผู้ชายหรือมีความเป็นผู้หญิง
6. Pa : Paranoia มีสภาวะหวาดระแวง หลงผิด
7. Pt : Psychasthenia มีอาการย้ำคิดย้ำทำ มีความวิตกกังวล
8. Sc : Schizophrenia มีความคิดไม่เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง
9. Ma : Hypomania มีอาการตื่นเต้นมากๆ
10. Si : Social introversion เก็บตัวไม่เข้าสังคม

ตัวอย่างลักษณะคำถามในแบบทดสอบ MMPI จะเป็นคำถามสั้นๆ เช่น

- ฉันไม่รู้สึกเหนื่อยง่าย
- ฉันกังวลเกี่ยวกับเรื่องเพศ
- ฉันเชื่อว่ามีคนประทุษร้ายฉัน
- ฉันรู้สึกเบื่อ ฉันชอบทำอะไรที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้น
- คนส่วนมากมักจะใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม เพื่อจะให้ได้ผลประโยชน์ หรือได้

เปรียบมากกว่าเสียเปรียบ

แบบมาตรา 8 ใน 10 มาตรานี้ ประกอบด้วยข้อคำถามที่แยกกลุ่มคนไข้และกลุ่ม
คนปกติ โดยใช้คน 700 คน กลุ่มคนปกติเป็นญาติคนไข้ของโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัย
มินเนโซตา ทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งเป็นตัวแทนที่พอเพียงมีอายุระหว่าง 16 ถึง 55 ปี
กลุ่มคนไข้ในหมวดต่างๆ ส่วนมากมีประมาณ 50 คน แบบมาตราเหล่านี้ได้พัฒนาโดยใช้
เกณฑ์เชิงประจักษ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้คือการวินิจฉัยความเป็นโรคจิต คำถามสำหรับแบบมาตรา
ความเป็นผู้ชาย-ความเป็นผู้หญิง เลือกจากคำตอบของผู้ชายและผู้หญิงที่มีความถี่สูง เคย
พบว่าคนที่ได้คะแนนสูงแสดงถึงการรุกร่วมเพศโดยเฉพาะในกลุ่มเพศชาย แต่บางรายอาจ
จะมีความหมายเป็นอย่างอื่น

แบบทดสอบ MMPI มีแบบมาตราความเที่ยงตรง (Validity Scale) มาตรฐานนี้ไม่ได้หมายถึงความเที่ยงตรงในเชิงวิชาการ แต่เป็นการตรวจสอบความสะเพำา ความเข้าใจผิด การเสแสร้ง เจตคติในการสอบ ฯลฯ

คะแนนที่ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง ได้แก่

1. คะแนนคำถาม (Question Score - ?) คือจำนวนข้อคำถามทั้งหมดที่ตอบว่า "ตัดสินใจไม่ได้"

2. คะแนนพูดเท็จ (Lie Score - L) คือคะแนนที่ได้จากข้อคำถามที่ผู้ตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่น "ฉันไม่ชอบทุกคนที่ฉันรู้จัก"

3. คะแนนความตรง (Validity Score - F) ได้มาจากกลุ่มข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมาตรฐาน ตอบได้คะแนนไม่บ่อยนัก แม้ว่าข้อคำถามจะขึ้นอกถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แต่ข้อคำถามก็ไม่ได้รวมกันเป็นแบบแผนที่ขึ้นอกความผิดปกติใดๆ จึงไม่น่าจะเป็นไปได้ที่จะมีบุคคลใดจะมีอาการทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดในหมวดนี้ คะแนน F ที่สูงอาจจะบอกถึงความคลาดเคลื่อนในการให้คะแนน หรือการเสแสร้งของผู้ตอบ

4. คะแนนแก้ไข (Correction Score - K) คะแนนในหมวดนี้จะวัดเจตคติในการสอบ คะแนน K สูง อาจจะบ่งบอกถึงการป้องกันตัว (Defensiveness) หรือการแสวงทำดี (Fake Good) คะแนน K ต่ำ อาจจะหมายถึงการเป็นคนเปิดเผยเกินไป หรือพยายามแสวงทำเลวอย่างจงใจ (Fake Bad)

คะแนนสามหมวดแรกคือ ?, L, F มักจะนำไปใช้ในการประเมินผลการสอบ ถ้าคะแนนในหมวดใดสูงกว่าค่าที่กำหนดไว้ คะแนนสอบจะถือว่าใช้ไม่ได้ คะแนน K จะใช้เป็นตัวระงับ โดยการนำคะแนน K ไปคำนวณหาตัวประกอบแก้ไข (Correction Factor) แล้วนำไปรวมกับคะแนนแบบมาตราโรคจิตบางหมวด เพื่อจะได้คะแนนรวมที่ปรับแก้แล้ว

ในการทดสอบโดยปกติแล้ว แบบทดสอบ MMPI ให้คะแนน 14 มาตรา ซึ่งรวมแบบมาตราเชิงคลินิกเต็ม 9 ฉบับ แบบมาตรา Si และแบบมาตราความเที่ยงตรง 4 ฉบับ เกณฑ์ปกติจากกลุ่มควบคุมดั้งเดิมมีประมาณ 700 คน ก็มีไว้ให้ในรูปคะแนนมาตรฐาน ซึ่งมีค่ามัธยฐานเป็น 50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 10 คะแนนมาตรฐานเหล่านี้ได้นำไปใช้ในการพล็อตสัดฐานคะแนนใดที่มีค่า 70 หรือสูงกว่า ที่ตกอยู่เหนือค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหรือมากกว่าจะถือว่าเป็นจุดที่บ่งถึงความผิดปกติ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ความสำคัญทางโรคจิตของคะแนนเดียวกัน อาจต่างกันแบบมาตราหนึ่งๆ เช่น คะแนน 75

จากมาตรา Hypochondriasis และแบบมาตรา Schizophrenia อาจจะไม่ได้บ่งถึงความผิดปกติที่มีความผิดปกติที่มีความรุนแรงเท่ากัน (วิจิตพาศน์ เจริญขวัญ, 2546, หน้า 215-216)

4. California Psychological Inventory (CPI)

เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่ได้นำเอาข้อคำถามจาก MMPI มาประมาณครึ่งหนึ่ง แต่ CPI พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับคนที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป CPI มีข้อคำถาม 480 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบว่า "จริง" หรือ "ไม่จริง" มีคะแนนทั้งหมด 18 มาตรา มีจำนวน 15 มาตราที่ใช้วัดบุคลิกภาพด้านต่างๆ เช่น

1. การข่มขู่ (Dominance)
2. การชอบสมาคม (Sociability)
3. การยอมรับตนเอง (Self-acceptance)
4. ความรับผิดชอบ (Responsibility)
5. สังคมประภค (Socialization)
6. การรู้จักบังคับตนเอง (Self-control)
7. สัมฤทธิ์ผลโดยการอนุโลมตาม (Achievement-via-conformance)
8. สัมฤทธิ์ผลโดยความเป็นเอกเทศ (Achievement-via-independence)
9. ความเป็นผู้หญิง (Femininity)

ฯลฯ

ส่วนอีก 3 มาตราเป็นแบบมาตราความเที่ยงตรง (Validity Scale) ซึ่งใช้วัดเจตคติในการสอบ ดังนี้

1. การเป็นอยู่ดี (Sense of well-being : Wb) ซึ่งได้จากการตอบของคนปกติที่แสวงหาแล้ว
2. ความประทับใจที่ดี (Good impression : GI) ได้จากการตอบของคนปกติที่แสวงหาดี
3. การเลือกร่วมกัน (Communality : Cm) ได้จากความถี่ของข้อคำถามที่มีจำนวนคนเลือกสูง

5. Guilford-Zimmerman Temperament Survey

Guilford ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของบุคคล โดยการทำวิจัย ได้คำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามจาก

รายการสำรวจบุคลิกภาพจำนวนมาก ผลพลอยได้จากการวิจัยนี้ทำให้ได้รายการสำรวจบุคลิกภาพ 3 ฉบับ ซึ่งนำมารวมกันเป็น Gullford-Zimmerman Temperament Survey รายการสำรวจนี้แยกแยะตามลักษณะต่างๆ ได้มีการทดลองใช้และพัฒนาจนได้ 10 องค์ประกอบ โดยมีข้อคำถามองค์ประกอบละ 10 ข้อ การตอบให้ตอบ "ใช่" "?" หรือ "ไม่ใช่" องค์ประกอบทั้ง 10 องค์ประกอบได้แก่

1. กิจกรรมทั่วไป (G : General Activity) เป็นกิจกรรมทางร่างกาย เช่น ความฉับไว ความรวดเร็ว ความร่าเริง ความขยันขันแข็ง กระปรี้กระเปร่า การผลิต ประสิทธิภาพ ตรงข้ามกับ การไม่รีบร้อน และไตร่ตรอง เหน็ดเหนื่อยง่าย ไม่มีประสิทธิภาพ

2. การควบคุมตนเอง (R : Restraint) เอาใจจริงเอาใจ สุขุมรอบคอบ มุ่งมั่น ตรงข้ามกับปราศจากความกังวล วู่วาม ชอบตื่นเต้น

3. การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (A : Ascendance) การป้องกันตน การเป็นผู้นำ การพูดในที่สาธารณะ ชมเชย ตรงข้ามกับ การยอมจำนน ดั่งเล่ หลีกเสี่ยงการเป็นเป้าสายตาหรือเป็นจุดเด่น

4. การชอบเข้าสังคม (S : Sociability) การชอบสังคม มีเพื่อนมาก การชอบสังสรรค์กับบุคคลอื่น ตรงข้ามกับ การมีเพื่อนน้อย ขี้อาย

5. ความมั่นคงของอารมณ์ (E : Emotional Stability) มีอารมณ์คงเส้นคงวามองโลกในแง่ดี อารมณ์เย็น ตรงข้ามกับ อารมณ์ผันผวน มองโลกในแง่ร้าย ผันกลางวันตื่นเต้นง่าย ความรู้สึกผิด สุขภาพไม่ดี

6. ความเป็นปรนัย (O : Objectivity) มีความเป็นกลางไม่ลำเอียง ไม่หวั่นไหวง่าย ตรงข้ามกับ หวั่นไหวง่าย คิดแต่เรื่องตนเอง ช่างสงสัย ประสบความยุ่งยาก

7. ความเป็นมิตร (F : Friendliness) มีความอดทนต่อการเป็นปรปักษ์ การยอมรับการชมเชย การนับถือผู้อื่น ตรงข้ามกับการทะเลาะวิวาท การมุ่งร้ายผู้อื่น ความขุ่นเคืองใจ ต้องการชมเชย และดูถูกผู้อื่น

8. มีความคิด (T : Thoughtfulness) มีความคิดไตร่ตรอง รู้จักสังเกตการกระทำของตนเองและผู้อื่น รู้จักใช้ความคิดสติปัญญา ตรงข้ามกับการสนใจในกิจกรรมภายนอก มีความคิดสับสนไม่ปะติดปะต่อ

9. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P : Personal Relations) เป็นลักษณะที่เข้ากับบุคคลอื่นได้ มีความอดทนกับผู้อื่น ยึดมั่นในสังคม ตรงข้ามกับการคอยจับผิดผู้อื่น วิจารณ์สถาบันในสังคม ช่างสงสัย สงสารตัวเอง

10. ความเป็นผู้ชาย (M : Masculinity) สนใจในกิจกรรมของผู้ชาย ไม่รังเกียจ และไม่เบื่อง่าย ไม่โกรธง่าย รู้จักยับยั้งอารมณ์ สนใจเพียงเล็กน้อยในเรื่องการแต่งกาย เช่น เสื้อผ้าและแฟชั่น ตรงข้ามกับสนใจในกิจกรรมของผู้หญิง เบื่อง่าย ชักช้า ชอบเคลิ้มฝัน ชอบแสดงออกทางอารมณ์

ลักษณะของข้อคำถามของ Guilford-Zimmerman Temperament Survey เป็น ข้อความที่เป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวของผู้ตอบ เช่น

- ท่านเริ่มงานใหม่ด้วยความกระตือรือร้น..... ใช่ ? ไม่ใช่
- ท่านมักจะมีอารมณ์งุ่นง่านบ่อย..... ใช่ ? ไม่ใช่
- คนส่วนมากใช้ความสุภาพปกปิดการรังเกียจของคน..... ใช่ ? ไม่ใช่

ฯลฯ

6. Edwards Personal Preference Schedule (EPPS)

เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีความต้องการของ Murrey และคณะ รายการสำรวจความต้องการที่มีความครอบคลุมมากที่สุดคือ Edwards Personal Preference Schedule (EPPS) เริ่มจากความ ต้องการ 15 อย่างตามทฤษฎีของ Murrey และคณะ โดยที่ Edwards ได้ใช้ข้อคำถามที่สอดคล้องกับความต้องการแต่ละประเภท เช่น ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ทำตาม ระเบียบ แสดงออก เป็นตัวของตัวเอง การยอมรับ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น การปลอบใจ เต้น มีอำนาจเหนือ สุภาพ ช่วยเหลือผู้อื่น เปลี่ยนแปลง อดทน คบเพื่อนต่างเพศ และก้าวร้าว

รายการสำรวจทั้งหมดประกอบด้วยข้อความจำนวน 210 คู่ ซึ่งมีการจับคู่ข้อคำถามในแต่ละมาตราใน 15 ฉบับ กับข้อความในมาตราอื่นอีก 14 มาตรา ข้อความแต่ละคู่ ผู้ตอบจะต้องเลือกข้อความหนึ่งที่คล้ายกับลักษณะของตนเองมากที่สุด ตัวอย่างข้อความที่ให้เลือกเป็นคู่ๆ โดยยึดหลักการสร้างที่เรียกว่า Force-Choice Technique ดังตัวอย่าง เช่น

- ก. ฉันชอบพูดเรื่องของตัวเองกับผู้อื่น
- ข. ฉันชอบทำงานตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้สำหรับตัวเอง

- ก. ฉันรู้สึกห่อเหี่ยวใจเมื่อไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
- ข. ฉันรู้สึกประหม่าเมื่อต้องพูดต่อหน้าคนจำนวนมาก

ฯลฯ

7. Myer-Briggs Type Indicator

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพนี้ได้สร้างโดยยึดทฤษฎีบุคลิกภาพของ Jung โดยยึดหลักว่าความชอบพื้นฐานของคนแตกต่างกัน ความชอบได้จัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การเปิดเผยหรือเก็บตัว (Extraversion or Introversion : EI)
2. การรู้สึกหรือการหยั่งรู้ (Sensing or Intuition : SN)
3. ความคิดหรือความรู้สึก (Thinking or Feeling : TF)
4. การตัดสินใจหรือการรับรู้ (Judgement or Perception : JP)

การทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้ Projective Technique

ลักษณะที่สำคัญของ Projective Technique คือ เป็นแบบทดสอบที่ไม่ได้ให้โครงสร้างที่ชัดเจน โดยใช้สิ่งเร้าที่ไม่ชัดเจนมีลักษณะคลุมเครือ โดยมีความเชื่อว่า ถ้าบุคคลใดมีโอกาสที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าอย่างเสรี บุคคลจะแสดงทัศนะ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ฯลฯ โดยเฉพาะถ้าสิ่งเร้านั้นมีลักษณะไม่ชัดเจน สามารถคิดได้หลายแบบ การรับรู้ในสิ่งเร้าของแต่ละคนจะให้เสรีในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด และบุคลิกภาพเป็นจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคลได้ ได้มีผู้ทำ Projective Technique ไปใช้ในทางคลินิก เพื่อการศึกษาบุคลิกภาพและการรักษาคนไข้โรคจิต และได้มีการดัดแปลงมาใช้สำหรับศึกษาเจตคติได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม การใช้ Projective Technique วัดบุคลิกภาพ และการแปลความหมายจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกฝน เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ และผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี

1. แบบใช้รูปภาพ

1.1 Rorschach Inkblot Test

เป็นแบบทดสอบ Projective Technique ที่มีชื่อเสียงมาก สร้างโดย Hermann Rorschach เป็นบุคคลแรกที่ใช้หยดหมึกเป็นภาพในการวินิจฉัยบุคลิกภาพ ลักษณะของแบบทดสอบ Rorschach Inkblot เป็นบัตรภาพทั้งหมด 10 ภาพ เป็นภาพที่ได้จากหยดหมึก ที่มีลักษณะสมมาตรกัน (Symmetry) เพราะวิธีการทำภาพนั้นใช้วิธีหยดหมึกบนแผ่นกระดาษ แล้วพับครึ่งจึงเกิดภาพที่มีลักษณะสมมาตรกัน ลักษณะของแผ่นภาพทั้ง 10 ภาพ มีลักษณะ คือ มี 5 ภาพที่หยดหมึกเป็นสีเทาและสีดำเท่านั้น ส่วนอีก 2 รูป มีสีแดงเพิ่มเติมบางส่วน และที่เหลืออีก 3 รูป เป็นภาพที่มีสีผสมกันหลายสี ในการดำเนินการสอบ

ให้ผู้ถูกทดสอบดูภาพทีละภาพตามลำดับที่กำหนด แล้วให้บอกว่า เห็นอะไรบ้างในรูปนั้น ผู้ตอบจะแสดงความนึกคิดจากภาพเหล่านั้นทั้ง 10 ภาพ เมื่อเสร็จแล้วอาจจะมีการทบทวน ถ้าจำเป็นต้องตรวจสอบให้ละเอียดในขณะที่กำลังทดสอบจะต้องบันทึกคำบอกเล่าของผู้ถูกทดสอบไว้อย่างละเอียด รวมทั้งบันทึกเวลาที่ใช้ในการตอบ รวมทั้งบันทึกท่าทาง อากัปกริยา อารมณ์ ท่าทาง ลักษณะการจับภาพ และพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้ถูกทดสอบแสดงขณะทำการสอบ ผู้ทดสอบจะถามถึงเหตุผลของการมองเห็นเป็นภาพต่างๆ ระหว่างการซักถามนี้ผู้ถูกทดสอบจะได้มีโอกาสขยายความจากที่ตอบในตอนต้น

การให้คะแนนและตีความหมายของแบบทดสอบของ Rorschach มีการให้คะแนนหลายระบบ การให้คะแนนแบบธรรมดา มีดังนี้

1. Location เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับตำแหน่งที่ทำให้เห็นภาพ ในการเกิดภาพอาจจะมองได้หลายลักษณะ ใช้จากหยดหมึกทั้งหมด หรือใช้บางส่วน

2. Determinant เป็นการกำหนดว่าส่วนใดของหยดหมึกที่ทำให้เกิดภาพ ส่วนใดทำให้เกิดการตอบสนอง รวมถึง ฟอรั่ม สี เงา และการเคลื่อนไหว แม้ภาพจะไม่เคลื่อนไหวจริงๆ แต่ผู้ตอบมีการรับรู้และมองเห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวก็จะมีการให้คะแนนประเภทนี้

3. Content เป็นการให้คะแนนเกี่ยวกับเนื้อหาของภาพ เช่น ภาพคนหรือ รายละเอียดของภาพคน ภาพสัตว์หรือรายละเอียดเกี่ยวกับภาพสัตว์ รวมถึงสิ่งไม่มีชีวิตต่างๆ ต้นไม้ แผ่นที่ ก้อนเมฆ เลือด แผ่นเอกซเรย์เรื่องเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น

4. Popularity เป็นการให้คะแนนเพื่อดูความสัมพันธ์กับคนส่วนใหญ่ โดยการดูความแตกต่างกับความถี่ของคนส่วนใหญ่ที่มักจะมีกับคนส่วนใหญ่บ่อยๆ

1.2 Thematic Apperception Test (TAT)

แบบทดสอบ TAT มีลักษณะแตกต่างกับแบบทดสอบหยดหมึกของ Rorschach คือ TAT จะมีลักษณะโครงสร้างของภาพชัดเจนกว่า ต้องใช้คำตอบที่เรียบเรียงเป็นภาษาที่มีความหมายมากกว่า การตีความหมายของคำตอบจะต้องทำการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้พัฒนาแบบทดสอบ TAT คือ Murray และคณะ นับว่าเป็นแบบทดสอบที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนาเครื่องมืออื่นๆ

แบบทดสอบ TAT มีลักษณะเป็นบัตร 20 บัตร ประกอบด้วยบัตรที่เป็นรูปภาพคลุมเครือสีขาวดำจำนวน 18 บัตร และเป็นบัตรเปล่าไม่มีรูปภาพอีก 1 บัตร ในการ

ดำเนินการสอบจะให้ผู้ถูกทดสอบดูภาพแล้วเล่าเรื่องให้ตรงกับรูปภาพแต่ละภาพ ให้ออกว่าเกิดอะไรขึ้นในภาพนั้น อะไรทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น ตัวละครแต่ละตัวในภาพรู้สึกและคิดอย่างไร ต่อไปจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต ส่วนบัตรเปล่าที่ไม่มีภาพให้ผู้ถูกทดสอบจินตนาการนึกถึงภาพแล้วเล่าเรื่องตามภาพนั้น

การตีความหมายในการตอบแบบทดสอบของ TAT ผู้ถูกทดสอบจะวิเคราะห์เนื้อหาจากการตอบว่าใครเป็นตัวเอกของเรื่อง เป็นชายหรือหญิง ผู้ถูกทดสอบได้สมมติว่าเขาเป็นคนนั้น เนื้อหาของเรื่องจะวิเคราะห์โดยยึดหลักของ Murray ที่เกี่ยวกับความต้องการ (Needs) และแรงกดดัน (Press) เช่น ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความต้องการสัมพันธ์ไมตรี ความต้องการรุกรานผู้อื่น เป็นต้น แรงกดดันหมายถึง แรงกดดันจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะเป็นแรงเสริมหรือขัดขวางสิ่งที่จะสนองความต้องการ การถูกวิพากษ์วิจารณ์ การได้รับความรัก การมีความสุข การเผชิญกับอันตราย เป็นต้น

2. Verbal Technique

Projective Technique ที่ได้กล่าวมาแล้วไม่ว่าจะเป็นของ Rorschach และ TAT จะใช้ภาพเป็นสื่อให้ผู้ถูกทดสอบดู และบรรยายตอบ แต่วิธีใช้ Verbal Technique ใช้สื่อเป็นถ้อยคำ แล้วให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกนึกคิดเป็นภาษาในการตอบสนองถ้อยคำนั้น สามารถใช้ได้ทั้งการสอบปากเปล่าและการเขียนตอบ และสามารถสอบเป็นกลุ่มได้

2.1 Word Association

แบบทดสอบวัดความสัมพันธ์เกี่ยวกับคำ แต่เดิมเป็นแบบทดสอบที่เรียกว่า Free Association Test ซึ่ง Galton เป็นผู้ริเริ่ม ต่อมา Wundt และ Cattell ได้นำมาใช้ทางจิตวิทยาและด้านอื่นๆ วิธีการทดสอบ ผู้ทำการทดสอบจะให้คำจำนวนมากแก่ผู้ถูกทดสอบ เพื่อให้หาถ้อยคำมาสัมพันธ์กับคำที่กำหนดให้ในทันทีทันใด มีการหาเกณฑ์ปกติในการตอบของคนต่างๆ ไปไว้เพื่อเปรียบเทียบด้วย เช่น ให้หาคำที่คู่กับคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้

- บ้าน
- พ่อ
- รัก
- ความกลัว

2.2 Sentence Completion

วิธีการนี้แตกต่างจากการเติมประโยคให้สมบูรณ์ ในการวัดความสามารถทางภาษาเขียน แต่การเติมประโยคให้สมบูรณ์ใน Projective Technique นั้น สามารถทำให้ประโยคสมบูรณ์ได้อย่างกว้างขวาง โดยทั่วไปแล้ว จะกำหนดคำชนิดเปิดหรือส่วนสำคัญของประโยคไว้ให้เท่านั้น แล้วผู้ตอบจะต้องเขียนตอบให้จบประโยค โดยคาดหวังว่าประโยคเหล่านั้น จะสะท้อนความรู้สึกที่ซ่อนเร้นของบุคคลให้ถ่ายทอดออกมา เช่น

- สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจ.....
- ข้าพเจ้ารู้สึกว้า.....
- ผู้หญิง.....
- บิดาของข้าพเจ้า.....
- ข้าพเจ้าต้องการ.....
- ความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน.....
- ข้าพเจ้าหวังว่า.....

๔๕๕

3. Expressive Technique

เป็นเทคนิคการวัดบุคลิกภาพ ที่มีรูปแบบให้ผู้ตอบได้แสดงออกเกี่ยวกับตนเองอย่างอิสระ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้แสดงออกเพื่อเปิดเผยอารมณ์ที่สับสนออกมา ช่วยให้ได้ผ่อนคลายอารมณ์และสบายใจขึ้น

3.1 Drawing

ได้มีการค้นหาตัวกลางของศิลปะทุกชนิด เพื่อหาแนวทางในการวินิจฉัยการวาดภาพคนจึงได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ตัวอย่างที่รู้จักกันดี คือ Machover Draw-a-Person Test มีชื่อย่อว่า DAP แบบทดสอบนี้ มีวิธีการง่าย ๆ คือ ผู้รับการทดสอบจะได้รับกระดาษและดินสอ ได้รับคำสั่งให้วาดภาพคนหนึ่งภาพ เมื่อวาดเสร็จแล้วจะได้รับคำสั่งใหม่ให้วาดภาพคนอีกหนึ่งภาพที่เป็นเพศตรงข้ามกับภาพแรก ผู้ทดสอบจะต้องจดบันทึกความเห็นเกี่ยวกับการวาดภาพ ลำดับภาพที่วาดส่วนใดก่อนหลังอย่างไร หลังจากนั้นผู้ทดสอบอาจจะถามให้เล่าเรื่องราวของบุคคลในภาพ การให้คะแนนและการแปลความหมายพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ เช่น ขนาดรูปร่างของคน คุณภาพของเส้น ตำแหน่งของภาพ ลำดับการวาดส่วนต่างๆ เสื้อผ้าที่สวม เป็นต้น

แบบทดสอบการวาดภาพที่ได้รับความสนใจอีกชนิดหนึ่งคือ House - Tree - Person Projective Technique แบบทดสอบนี้ผู้รับการทดสอบจะได้รับคำสั่งให้วาดภาพบ้านหนึ่งหลัง ต่อไปให้วาดรูปต้นไม้และวาดรูปคน ผู้ทดสอบจะต้องจดบันทึกเวลาที่ใช้วาดลำดับส่วนต่างๆ ที่วาดก่อนหลัง มีการซักถามประกอบภาพ เหตุผลที่ใช้ภาพทั้ง 3 เป็นสิ่งเร้า เพราะบ้านเป็นสิ่งเร้าถึงความสัมพันธ์เกี่ยวกับบ้านที่บุคคลอาศัยอยู่ ส่วนบ้านนั้นเป็นความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อม และคนเป็นสิ่งเร้าถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

3.2 Role Playing

เป็นการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้ผู้ถูกทดสอบได้แสดงละครสมมติ เพื่อจะศึกษาถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยการสร้างสถานการณ์ ให้บุคคลมีความรู้สึกที่อยู่ในเหตุการณ์จริงๆ แล้วผู้ทดสอบก็สังเกตการปฏิบัติตัว รวมทั้งคำพูดที่แสดงการโต้ตอบของตัวละคร เช่น ต้องการจะศึกษาความรู้สึกที่มีต่อชาวจีน ก็จะต้องสมมติให้บุคคลนั้นเข้าไปมีความสัมพันธ์กับชาวจีน เพื่อดูว่าเขาจะแสดงอาการรังเกียจชาวจีนหรือไม่ เป็นต้น

3.3 Play Technique

ได้มีผู้นำเครื่องเล่นมาใช้ในการทดสอบอย่างกว้างขวาง เช่น ตุ๊กตา บ้าน หุ่นกระบอก และรูปจำลอง ในตอนเริ่มต้นใช้ในการบำบัดทางจิตวิทยา วัสดุของเล่นต่างๆ ได้รับการดัดแปลงนำมาทดสอบทั้งผู้ใหญ่และเด็ก เช่น ตุ๊กตาจะแทนผู้ใหญ่และเด็ก ทั้งเพศหญิงและชาย เครื่องเฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ต่างๆ ภายในบ้าน การให้เล่นสิ่งของต่างๆ เหล่านี้ จะช่วยเปิดเผยถึงความรู้สึกของเด็กที่จะมีต่อครอบครัวของเขา ความกลัว ความก้าวร้าว ความขัดแย้ง และอื่นๆ

กิจกรรม

ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร
2. แบบทดสอบบุคลิกภาพแบบรายงานตนเอง และแบบทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้ Projective Technique มีความแตกต่างกันอย่างไร
3. จงยกตัวอย่างแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบรายงานตนเองมา 3 ชื่อ
4. จงยกตัวอย่างแบบทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้ Projective Technique มา 3 ชื่อ

5. จงบอกลักษณะของแบบทดสอบบุคลิกภาพต่อไปนี้

5.1 MMPI

5.2 CPI

5.3 EPPS

5.4 Rorschach Inkblot Test